

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Revisjonsdato: 18.01.2019

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Kjemikaliet navn Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Utgave nummer 1.0

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Anvendelse / bruksområde Laboratoriekjemikalie. Standard.
Foreta en risikovurdering før bruk. Industriell og profesjonell bruk.

Anvendelser som frarådes Bør ikke brukes til andre formål enn de bruksområder produktet er beregnet for.

1.3 Opplysning om leverandør av sikkerhetsdatabladet

Leverandør Holger Hartmann AS
Berghagan 3
NO-1405 Langhus
Norge
Telefon: +47 23 16 94 60
www.holgerhartmann.no
post@holgerhartmann.no

E-post

Ansvarlig Holger Hartmann AS

Utarbeidet av Sensor Chemcontrol AS - Beate Karlsen

1.4 Nødtelefonnummer **Giftinformasjonen: +47 22 59 13 00.**

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 1272/2008EC Skin Corr 1B; H314

2.2 Merkningselementer

Piktogram

Varselord Fare

Faresetninger H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.

Sikkerhetssetninger

Forebygging P260 Ikke innånd damp/ aerosoler.
P280 Benytt vernehansker/ verneklær/ vernebriller/ ansiktsskjerm.Tiltak P301+P330+P331 VED SVELGING: Skyll munnen; IKKE framkall brekning.
P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsøt klær må fjernes straks; Skyll/dusj huden med vann.
P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter; Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre; Fortsett skyllingen.
P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.Ingredienser på etiketten Salpetersyre (HNO₃)

2.3 Andre farer

Kjemikaliet kommer ikke inn under (omfattes ikke av) REACH vedlegg XIII regelverket for PBT eller vPvB stoffer.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

3.2 Stoffblandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering	Note	Vekt-%
Salpetersyre (HNO ₃)	Reach nr: 01-2119487297-23 Ec/Nlp nr: 231-714-2 Cas nr: 7697-37-2 Index nr: 007-004-00-1	Ox Liq 2; H272 Skin Corr 1A; H314 EUH071	9a,Æ,V2, B	5
Saltsyre (HCl)	Reach nr: 01-2119484862-27 Ec/Nlp nr: 231-595-7 Cas nr: 7647-01-0 Index nr: 017-002-01-X	Skin Corr 1B; H314 STOT SE 3; H335	9a,Æ,V2, B	0.50

Konsentrasjonsgrenser og M-faktorer

Ingrediens	Konsentrasjonsgrense og M-faktor
Salpetersyre (HNO ₃)	Ox. Liq. 2; H272: C \geq 99 % Ox. Liq. 3; H272: 65 % \leq C < 99 % Skin Corr. 1A; H314: C \geq 20% Skin Corr. 1B; H314: 5% \leq C < 20%
Saltsyre (HCl)	Eye Irrit. 2; H319: 10 % \leq C < 25 % Skin Corr. 1B; H314: C \geq 25 % Skin Irrit. 2; H315: 10 % \leq C < 25 % STOT SE 3; H335: C \geq 10 %

Tegnforklaring

STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering.
Skin Corr 1B: Etsende for huden.
Ox Liq 2: Oksiderende væsker.
Skin Corr 1A: Etsende for huden.
Forklaring til relevante faresetninger (H-setninger) finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

Klassifiseringen gjelder for hvert enkelt stoff, ikke for produktet.
Alle konsentrasjoner er oppgitt som vektprosent.

Note V2: Stoffet har en særlige konsentrasjonsgrense henhold til Forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP, artikkel 10).

Note B: Noen stoffer (for eksempel syrer og baser) slippes ut i markedet som vannoppløsninger med forskjellige konsentrasjoner, og følgelig krever disse oppløsninger forskjellig klassifisering og merking da de ikke er like farlige. I stofflisten har oppføringer med note B en generell betegnelse av følgende type: "salpetersyre... %". I slike tilfeller skal leverandøren oppgi oppløsningens konsentrasjon i prosent på etiketten. Med mindre annet er oppgitt, antas det at konsentrasjonen er beregnet i vektprosent.

Note 9a: Stoffet er harmonisert og klassifiseringen er hentet fra ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.

Note Æ: Stoffet har en grenseverdi for forurensninger i arbeidsatmosfæren, se avsnitt 8 for mer informasjon.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding	Ved irritasjon og hoste, kontakt Giftinformasjonen for råd. Hvis den skadede ikke puster, gi kunstig åndedrett. Frisk luft, varme og hvile, helst i bekvem halvsittende stilling. Sørg for frie luftveier.
Hudkontakt	Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll umiddelbart med rikelig mengder rennende lunkent vann i 30-60 minutter. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. Etseskade skal behandles av lege.
Øyekontakt	Start skylling umiddelbart, ikke utsett start av skylling for å finne en spesifikk skyllevæske. Skyll også grundig under øyelokkene. Fjern eventuelle kontaktlinser. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Fortsett kontinuerlig skylling i 30 minutter. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.
Svelging	Kontakt lege omgående og vis produktets etikett eller emballasje. Skyll munnen med vann (bare dersom personen er ved bevissthet). Drikk straks 1-2 dl vann eller melk i små slurker. Medisinsk kull skal ikke

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

Derived no effect level (DNEL)		Salpetersyre (HNO ₃)			
		Akutt lokal effekt	Akutt systemisk effekt	Kronisk lokal effekt	Kronisk systemisk effekt
Arbeidstager	-innånding	Annet toxicological threshold	Lav fare	Annet toxicological threshold	Lav fare
	-hudkontakt	Høy fare	Ukjent fare	Høy fare	Lav fare
Forbruker	-innånding	Annet toxicological threshold	Lav fare	Annet toxicological threshold	Lav fare
	-hudkontakt	Høy fare	Lav fare	Høy fare	Lav fare
	-oral		Ukjent fare		Lav fare

Derived no effect level (DNEL)		Saltsyre (HCl)			
		Akutt lokal effekt	Akutt systemisk effekt	Kronisk lokal effekt	Kronisk systemisk effekt
Arbeidstager	-innånding	15 mg/m ³	Ingen fare identifisert	8 mg/m ³	Ingen fare identifisert
	-hudkontakt	Høy fare	Ingen fare identifisert	Høy fare	Ingen fare identifisert
Forbruker	-innånding	15 mg/m ³	Ingen fare identifisert	8 mg/m ³	Ingen fare identifisert
	-hudkontakt	Høy fare	Ingen fare identifisert	Høy fare	Ingen fare identifisert
	-oral		Ingen fare identifisert		Ingen fare identifisert

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Sunn fornuft og sikkerhetsregler skal alltid brukes ved allmenn omgang med kjemikalier. Sørg for at emballasjen er riktig merket for å forebygge uforutsett eksponering eller feilaktig bruk. Sørg for god arbeidshygiene. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Sørg for tilstrekkelig utsug eller ventilasjon på arbeidsplassen. Unngå kontakt med øyne og hud. Hold verneutstyr tørt og rent.

Åndedrettsvern

Ved normalt bruk er åndedrettsvern ikke nødvendig - uten tilstrekkelig ventilasjon eller punktavsug anbefales følgende: Hel- eller halvmaske med gass og dampfilter mot uorganiske gasser klasse 1/sure gasser, type B1/E med filterfarge grå/gul, i henhold til standard (NS-EN-14387), eller friskluft overtrykksmaske i henhold til standard (NS-EN-137, NS-EN-270).

Åndedrettsvern skal alltid brukes hvis luftforurensningen overstiger administrativ norm.

Åndedrettsvern med gassfilter skal benyttes kombinert med gode rutiner for masketilpassning og filterbytte.

Øyevern

Bruk tettsittende og godkjent øyevern. Øyespylingsutstyr skal være tilgjengelig, helst også dusjmulighet. Øyevern skal være i henhold til standarden EN 166.

Håndvern

Beskyttelseshansker av naturlatex, nitril, neopren eller PVC med med hansketykkelse over 0,35 mm i henhold til standard EN-374.

Ved kontinuerlig kontakt: Gjennomtrengningstid over 480 minutter.

Ved kortsiktig sprut/eksponering (inntill 30 minutter): Gjennomtrengningstid over 60 minutter.

Hanskenes egnethet og gjennombruddstid vil variere avhengig av de spesifikke bruksforholdene.

Undersøk og eventuelt erstatt slitte eller ødelagte hansker. Om kontakt med underarmene er sannsynlig, bruk hansker med mansjetter. Tynne hansker vil gi beskyttelse i kortere tid og bør vanligvis brukes bare én gang og deretter kastes. Tykkere hansker er nødvendig hvis det finnes mekanisk risiko med mulighet for oppskraping eller punktering.

Annet hudvern enn håndvern

Bruk egnede verneklær.

Annen informasjon

Det er god industriell hygieneprosedyre å unngå hudkontakt mest mulig. Unngå bruk av ringer, klokker eller lignende som er egnet til å holde på produktet og derved forårsake hudreaksjoner.

Beskyttelseskrem kan hjelpe til å beskytte utsatte hudområder, men kan ikke erstatte hansker. Fjern forurensete klær for å unngå hudkontakt. Etter vask av huden påføres fet hudkrem for å erstatte tapt hudfett. Hold god orden. Spesifikke hygienetiltak: Praktiser god personlig hygiene som vasking etter håndtering av produktet og før spising, drikking og/eller røyking. Vask regelmessig arbeidstøy og verneutstyr for å fjerne forurensninger. Kast tilsølt arbeidstøy og sko som ikke kan vaskes.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form

Væske.

Farge

Fargeløs til gul.

Lukt

Annet (salpetersyre (HNO₃) ... %, note B).

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

Luktterskel	Ukjent (prøve eller måling er ikke utført av leverandør)
pH (kons.)	Ukjent (prøve eller måling er ikke utført av leverandør).
Smeltepunkt/ frysepunkt	-41.15 °C (@101.325 Pa) (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Startkokepunkt og kokeområde	82.85 °C (@101.325 Pa) (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Flammepunkt	Ikke relevant - ingen ingredienser er klassifisert brannfarlig.
Fordampingshastighet	Ukjent (prøve eller måling er ikke utført av leverandør).
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke relevant på grunn av kjemikaliets form eller tilstand.
Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	Ikke eksplosiv (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Damptrykk	62 hPa ved 19.85 °C (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Damp tetthet	Ukjent (prøve eller måling er ikke utført av leverandør).
Relativ tetthet	1.513 (@ 20°C) (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Løselighet i vann	70% (Løselig)
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann	Ukjent (prøve eller måling er ikke utført av leverandør).
Selvantenningsstemperatur	Ikke relevant - ingen ingredienser er klassifisert brannfarlig.
Nedbrytningstemperatur	82.85 °C (@101.325 Pa) (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Viskositet	0.617 - 2.27 (dynamic - mP s) (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Eksplosjonsegenskaper	Ikke eksplosiv (salpetersyre (HNO ₃) ... %, note B).
Oksidasjonsegenskaper	Ikke klassifisert som oksiderende.
9.2 Andre opplysninger	De fysiske og kjemiske egenskaper som er oppgitt under punkt 9.1 gjelder for produktet og ikke enkeltstoffer, med mindre annet er oppgitt. Note B: Informasjonen er hentet fra ECHA 'Brief Profile'.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	Stabil under normale forhold.
10.2 Kjemisk stabilitet	Stabil under normale forhold.
10.3 Risiko for farlige reaksjoner	Saltsyre angriper ulike metaller under dannelse av hydrogengass. Syren kan også skade betong og tekstiler.
10.4 Forhold som skal unngås	Ved oppvarming avgis sterkt irriterende damp. Unngå høy temperatur, flammer, gnister og andre antennelseskilder.
10.5 Uforenlige materialer	Unngå oksiderende stoffer.
10.6 Farlige nedbrytningsprodukter	Saltsyre: Ved termisk spalting avgis giftige gasser av klor.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger	
Akutt giftighet	Etsende virkning på slimhinner i munn, svelg og magesekk, kan forårsake sterke smerter.
Hudetsing/ hudirritasjon	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Sprut av konsentrat eller oppløsning på øynene kan føre til alvorlig øyenskade. Kan føre til ødeleggelse av øyets hornhinne.
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert allergifremkallende.
Skader på arvestoffet i kjønnsceller	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert arvestoffskadende (mutagene).
Kreftfremkallende egenskaper	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert kreftfremkallende.
Reproduksjonstoksicitet	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert reproduksjonsskadelige.
STOT - enkelteksponering	Damp kan irritere luftveiene.
STOT - gjentatt eksponering	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.
Aspirasjonsfare	Under normal bruk, er ingen helsemessige effekter forventet.
Annen informasjon	Sannsynlig eksponeringsvei: Hudkontakt. Innånding av damp. Svelgning.

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet	Ingen kjent økotoksikologisk effekt.
For ingrediens LC50 Referanse	Salpetersyre (HNO₃) 180 mg/l (Kreps 48 timer) Portmann, J.E., and K.W. Wilson 1971. The Toxicity of 140 Substances to the Brown Shrimp and Other Marine Animals. Shellfish Information Leaflet No.22 (2nd Ed.), Ministry of Agric.Fish.Food, Fish.Lab.Burnham-on-Crouch, Essex, and Fish Exp.Station Conway, North Wales :12 p.
For ingrediens LC50 Referanse	Saltsyre (HCl) 250 mg/l (Kreps 48 timer) Portmann, J.E., and K.W. Wilson 1971. The Toxicity of 140 Substances to the Brown Shrimp and Other Marine Animals. Shellfish Information Leaflet No.22 (2nd Ed.), Ministry of Agric.Fish.Food, Fish.Lab.Burnham-on-Crouch, Essex, and Fish Exp.Station Conway, North Wales :12 p.
12.2 Persistens og nedbrytbarhet	Ikke lett bionedbrytbar (uorganisk forbindelse).
12.3 Bioakkumuleringsevne	Ingen bioakkumulering er indikert. Det forventes ingen skadelige langtidseffekter på vannorganismer.
12.4 Mobilitet i jord	Produktet er oppløselig i vann.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	Kjemikaliet kommer ikke inn under (omfattes ikke av) REACH vedlegg XIII regelverket for PBT eller vPvB stoffer. Kjemikaliet inneholder ikke PBT eller vPvB stoffer.
12.6 Andre skadevirkninger	Ikke kjent

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder	
Avfallsgrupper	EAL: *16 05 06 laboratoriekjemikalier som består av eller inneholder farlige stoffer, herunder blandinger av laboratoriekjemikalier. EAL: *16 05 07 kasserte uorganiske kjemikalier som består av eller inneholder farlige stoffer. EAL: *16 03 03 uorganisk avfall som inneholder farlige stoffer. Angivelse av EAL-koder er kun veiledende. Sjekk alltid avfallskoden med henblikk på den aktuelle tilstand produktet befinner seg i. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.
Emballasje	EAL: 15 01 10 emballasje som inneholder rester av eller forurenset av farlig avfall.
Annen informasjon	Produktet får ikke slippes ut i avløp, vassdrag, grunnvann eller i miljøet. I henhold til kommisjonsforordning 1357/2014 er avfall klassifisert som avfallstype: HP 4 «Irriterende -- hudirritasjon og øyeskader»: Avfall som ved kontakt kan forårsake hudirritasjon eller øyeskade.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 FN-nummer	UN 3264
14.2 FN-forsendelsesnavn	
Varenavn	Etsende væske, Sur, uorganisk, N.O.S.
IMDG proper shipping name	Inorganic corrosive acidic, Liquid N.O.S
14.3 Transportfareklasse(r)	
Fareseddel	8: Etsende stoffer.
ADR/RID klasse	8: Etsende stoffer.
ADR/RID klassifiseringskode	C1: Etsende stoffer uten tilleggsrisiko. Sure stoffer. Uorganiske væsker.
ADR/RID farennummer	80: Etsende eller svakt etsende stoff.
ADR/RID begrensede mengder	5L / E1
IMDG klasse	8
IATA klasse	8
14.4 Emballasjegruppe	III: Mindre farlige stoffer
14.5 Miljøfarer	n/a
14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk	Etsende.

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

n/a

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1 Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

FOR-2012-06-16-622 Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/776 av 4. mai 2017 (ATP10).

Europaparlaments og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006.

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2015/830 av 28. mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH).

Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier).

ADR/RID Forskrift om landtransport av farlig gods 2017.

ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.

FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).

FOR-2015-05-19-541 Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften).

Avfallsforskriften (miljøverndepartementet) - FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

En vurdering av kjemikaliesikkerheten (eksponeringsscenario) finnes for en eller flere av ingrediensene i produktet.

Annen informasjon

Klassifiseringen av dette produktet er gitt på grunnlag av de foreliggende opplysninger fra leverandøren.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Relevante fare og risiko setninger for hver ingrediens

H272 Kan forsterke brann; oksiderende.
H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
EUH071 Etsende for luftveiene.

Henvisninger til viktig litteratur og spesielle datakilder

Sikkerhetsdatablad fra leverandøren.

Forkortelser i dokumentet

n/a - Ikke relevant eller kjent informasjon.
PBT - Persistent, Bioaccumulative and Toxic.
vPvB - Very Persistent and very Bioaccumulative (require special attention under REACH).
EAL - Den europeiske avfallslisten.
STOT - Giftvirkning på bestemte organer.
LD50 - Mengden av et kjemikalie som gitt en bestemt gruppe forsøksdyr fører til dødsfall på 50%.
LC50 - Konsentrasjonen av et kjemikalie i luft eller vann som for en bestemt gruppe forsøksdyr fører til dødsfall på 50% over en gitt tidsperiode.
bw/day - body weight / day (kroppsvekt per dag).

Første gang utgitt

18.01.2019

Annen informasjon

Revidert og kvalitetssikret av:
Sensor Chemcontrol AS
Storgata 30
3611 Kongsberg
Norge
Tlf: 32 77 06 60
E-post: helpdesk@sensor.as.

Standard med 5% HNO₃ + 0.5% HCl

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 18.01.2019

--- SIKKERHETSDATBLAD i henhold til (EU) direktiv (EC) 1272/2008 og (EU) 2015/830 ---